

CIRKULÆR ØKONOMI I SYDDANMARK

Region
Syddanmark

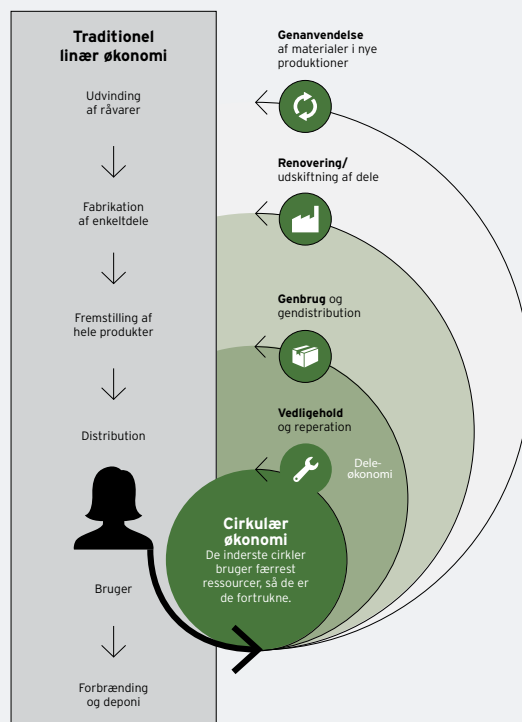
VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

Forord

Omkring halvdelen af klimagasserne i verden skyldes udvinding og bearbejdning af ressourcer til produkter, bygninger, anlæg, m.m. Det høje forbrug af ressourcer skyldes i høj grad, at der produceres og forbruges efter en lineær tankegang: Vi udvinder råstoffer, producerer, forbruger og smider væk. For at løse ressource- og klimakrisen kan der gøres brug af en ny økonomisk model kaldet den cirkulære økonomi, hvor ressourcer fastholdes i et lukket kredsløb, og der udtrækkes færre råmaterialer fra naturen. Materialer og produkter skal recirkuleres, så affald stort set ikke eksisterer.

Denne rapport giver indblik i, hvor udbredt cirkulær økonomi er hos små- og mellemstore virksomheder i Syddanmark og giver herved et relevant vidensgrundlag til at fremme cirkulær økonomi i Syddanmark. I Region Syddanmarks klimastrategi arbejder vi for at omstille til mere cirkulær økonomi med mere effektiv brug af ressourcer. Dette skal blandt andet lykkes ved at indgå partnerskaber om at opbygge viden, kompetencer og samarbejder med henblik på at udbrede cirkulære løsninger.

Vi skal have ressourcer til fremtidens generationer

-- / Udgivelse:
Region Syddanmark
Damhaven 12, 7100 Vejle

Juni 2020

-- / Foto:
Hyldager Fotografi, Colourbox

Indhold

s.3 Baggrund

s.4 Cirkulær økonomi blandt syddanske SMV'er

s.10 Hvad motiverer til at arbejde med cirkulær økonomi?

s.15 Metode

Baggrund

Omstilling til cirkulær økonomi er et vigtigt mål i Region Syddanmarks udviklingsstrategi for 2020-2023, samt i regionens strategi for grøn omstilling, klima og ressourcer.

Regionen ønsker i den forbindelse blandt andet at samarbejde med relevante parter om at opbygge viden, kompetencer og danne netværk med henblik på at anvende cirkulære løsninger, eksempelvis inden for bæredygtigt byggeri og indkøb.

Cirkulær økonomi handler kort fortalt om at tænke på, hvordan vi sænker vores forbrug af klodens ressourcer og samtidigt sikrer en konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi. Det kan være ved at gentænke forretningsmodeller, understøtte genbrug og reparationer af produkter, bruge genanvendte materialer, mindske spild i produktionen og øge genanvendelse.

Denne analyse undersøger cirkulær økonomi blandt små- og mellemstore virksomheder (SMV'er) i Syddanmark, med henblik på at opbygge viden til samarbejde og fælles løsninger. Vi har spurgt over 900 syddanske SMV'er, i hvilken grad de arbejder med otte områder inden for cirkulær økonomi:

Reducering af virksomhedens ressourceforbrug og spild

Brug af genanvendte materialer i produktionen

Brug af affald som råvare eller salg af virksomhedens affald til andre

Design af cirkulære tjenester og produkter

Udvikling af cirkulære forretningsidéer

Deling af virksomhedens maskiner og lignende

Hjemtagning af virksomhedens egne produkter

Andre cirkulære indsatsområder

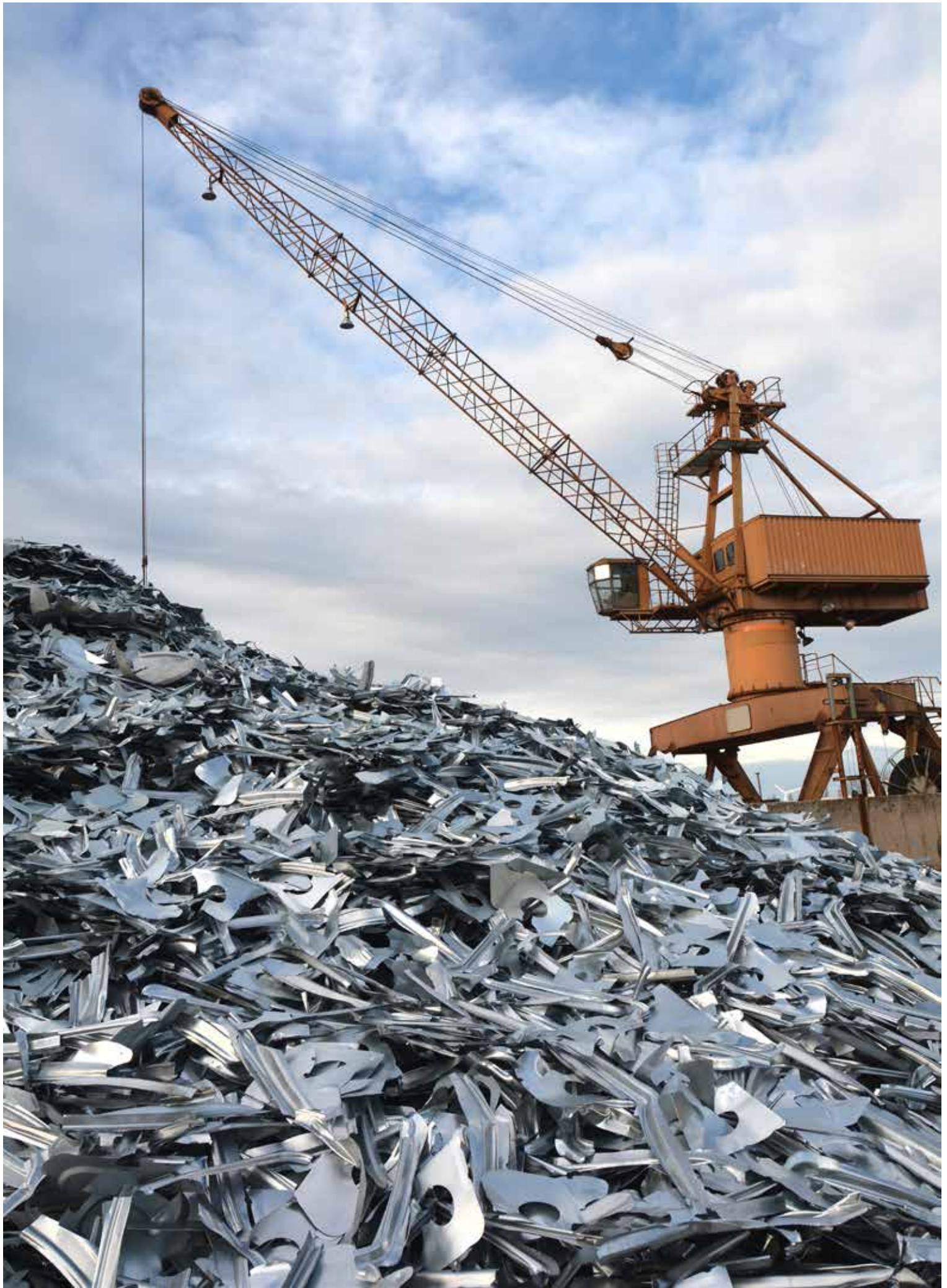
I denne undersøgelse fokuseres der på de virksomheder, der "i høj grad" eller "i nogen grad" arbejder med disse områder.

Undersøgelsen viser, at nogle små- og mellemstore virksomheder allerede arbejder med cirkulære principper i deres hverdag - men der er også et stort potentiale for at udvide den cirkulære økonomi i Syddanmark.

Region Syddanmarks strategi for grøn omstilling, klima og ressourcer

Region Syddanmark har disse tre overordnede mål på klimaområdet:

- Nedbringe udledningen af CO₂ og andre klimagasser i Region Syddanmark
- Omstilling til mere cirkulær økonomi med mere effektiv brug af ressourcer, herunder råstoffer
- Mindske negative konsekvenser ved forhøjede vandstande og ekstremvejr

Cirkulær økonomi blandt syddanske SMV'er

Godt hver femte SMV i Syddanmark arbejder ikke med cirkulær økonomi i deres hverdag.

Mange virksomheder har allerede taget fat på at skrue ned for deres forbrug af materialer. Det er dog kun 26 pct., der anvender eller afsætter deres affald som en råvare.

Kun en tredjedel af virksomhederne arbejder i høj- eller nogen grad med at designe tjenester og produkter, der har et cirkulært islæt, eksempelvis ved at tænke reparation og genbrug med ind i designet.

Det er et fåtal af små- og mellemstore virksomheder i Syddanmark, der deler deres maskiner, udstyr og lignende med andre.

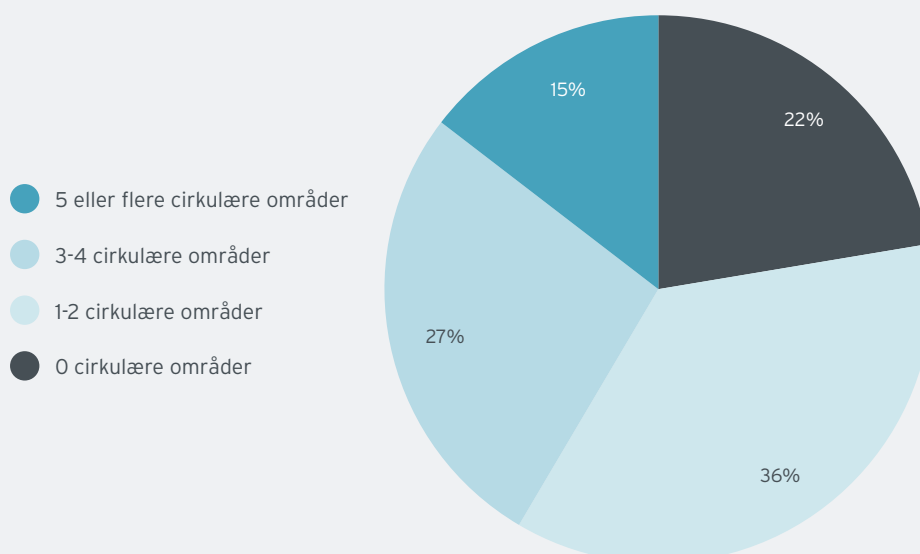
Hver tredje virksomhed i bygge- og anlægsbranchen arbejder ikke med cirkulær økonomi. Derfor arbejder Region Syddanmark i tæt samarbejde med partnere fra byggebranchen, om at styrke kompetencer og redskaber til bæredygtigt byggeri i Syddanmark.

Cirka 38 pct. af de syddanske SMV'er stiller miljø- og klimakrav til deres underleverandører. Region Syddanmark arbejder ligeledes på at indarbejde målsætninger for bæredygtighed i indkøb, nybyggeri og renovation.

Blandt de virksomheder, der arbejder med områder inden for cirkulær økonomi, er det godt hver femte, der har en nedskrevet plan for at arbejde cirkulært.

Hver femte virksomhed arbejder ikke med cirkulær økonomi

Andelen af virksomheder der i høj- eller nogen grad arbejder med 5 eller flere områder inden for cirkulær økonomi, 3-4 områder, 1-2 områder, eller 0 områder

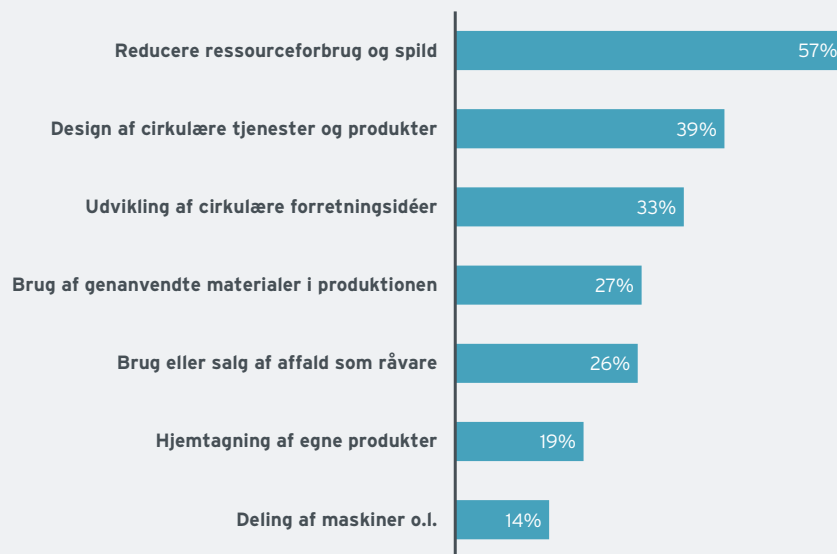

Figuren viser hvor mange områder inden for cirkulær økonomi, de små og mellemstore virksomheder i Syddanmark arbejder med. Svar fra 907 virksomheder. Data indsamlet august-september 2019.

Kilde: Region Syddanmark

Mange arbejder på at minimere spild, men få sælger affald eller deler maskiner

Andelen af virksomheder, der i høj- eller nogen grad arbejder med de viste områder

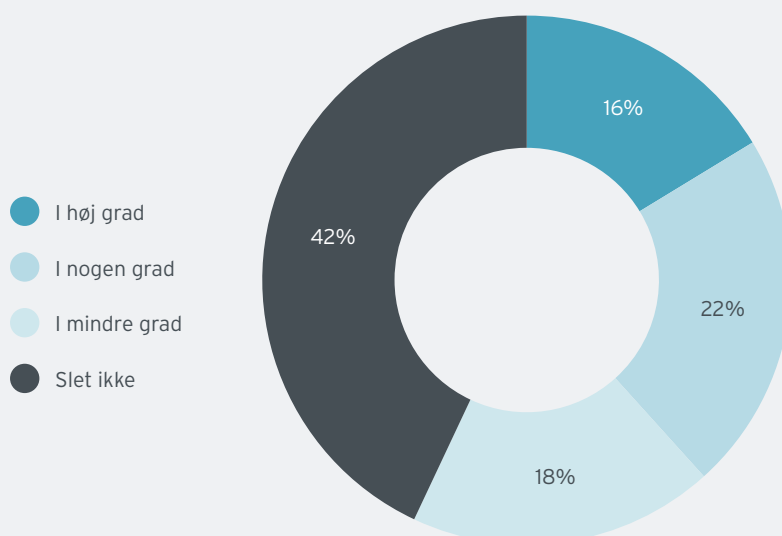

Figuren viser andelen af små- og mellemstore virksomheder i Syddanmark, der i høj grad eller i nogen grad arbejder med hver af de 8 cirkulære områder. Svar fra 907 virksomheder. Data indsamlet august-september 2019.

Kilde: Region Syddanmark

Flere virksomheder stiller miljø- og klimakrav til leverandører

I hvilken grad stiller virksomheden miljø- og klimakrav til jeres underleverandører?

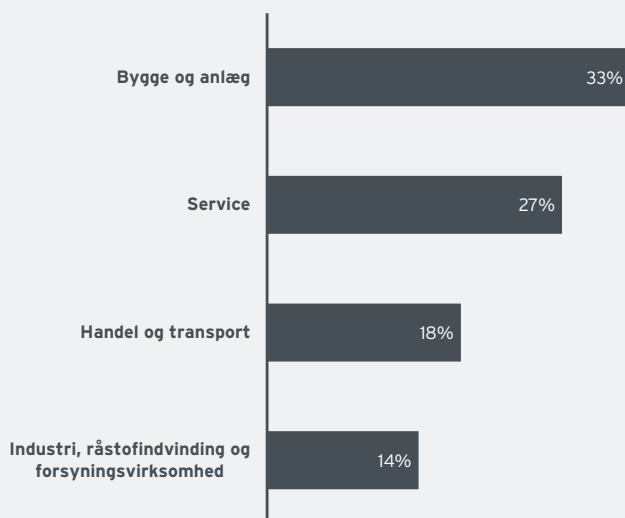

Figuren viser, i hvilken grad de små- og mellemstore virksomheder i Syddanmark stiller klima- og miljøkrav til deres underleverandører. Figuren omhandler kun svar fra virksomheder, der arbejder med mindst 1 cirkulært område. Svar fra 728 virksomheder. Data indsamlet august-september 2019.

Kilde: Region Syddanmark

Hver tredje i bygge- og anlægsbranchen arbejder ikke med cirkulær økonomi

Andelen af virksomheder, der ikke arbejder med cirkulær økonomi

Figuren viser andelen af små- og mellemstore virksomheder i Syddanmark, der ikke arbejder med nogle områder inden for cirkulær økonomi i høj- eller nogen grad, fordelt efter branche. De primære erhverv er udeladte grundet for få besvarelser. Svar fra 872 virksomheder: 235 i industri-, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed, 342 i handel og transport, 153 i service, og 142 i bygge og anlæg. Data indsamlet august-september 2019.

Kilde: Region Syddanmark

Brancher fokuserer på forskellige områder inden for cirkulære økonomi

Andelen af virksomheder der i høj- eller nogen grad arbejder med de 8 cirkulære områder, der indgår i undersøgelsen

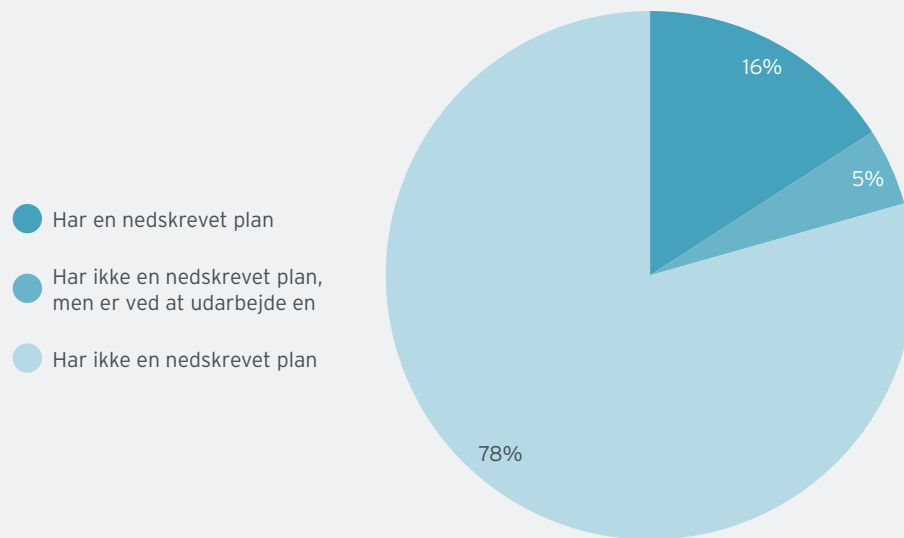
	Industri, råstofindvinding og forsyning	Bygge og anlæg	Handel og transport	Service
Reducere ressourceforbrug og spild	71%	35%	63%	47%
Brug af genanvendte materialer i produktionen	42%	11%	28%	21%
Brug eller salg af affald som råvare	42%	28%	20%	21%
Design af cirkulære tjenester og produkter	51%	39%	44%	23%
Udvikling af cirkulære forretningsidéer	36%	24%	36%	34%
Hjemtagning af egne produkter	25%	8%	22%	15%
Deling af maskiner o.l.	11%	9%	12%	14%
Andre indsatsområder	11%	2%	7%	11%

Figuren viser andelen af virksomheder, der i høj grad eller i nogen grad arbejder med hver enkelt af de cirkulære områder, fordelt efter virksomhedernes branche. De primære erhverv er udeladte grundet for få besvarelser. Svar fra 872 virksomheder: 235 i industri-, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed, 342 i handel og transport, 153 i service, og 142 i bygge og anlæg. Data indsamlet august-september 2019.

Kilde: Region Syddanmark

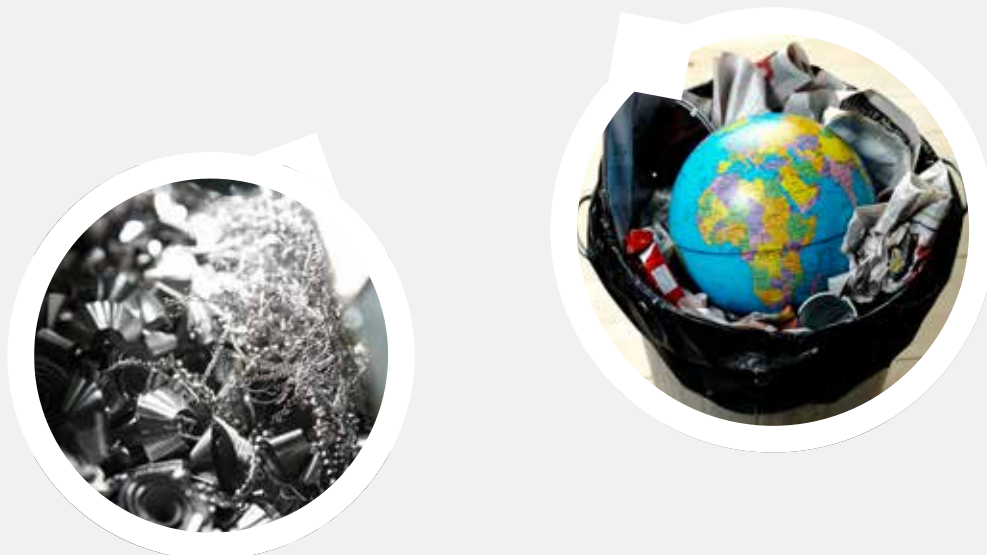
Kun få har en nedskrevet plan for at arbejde cirkulært

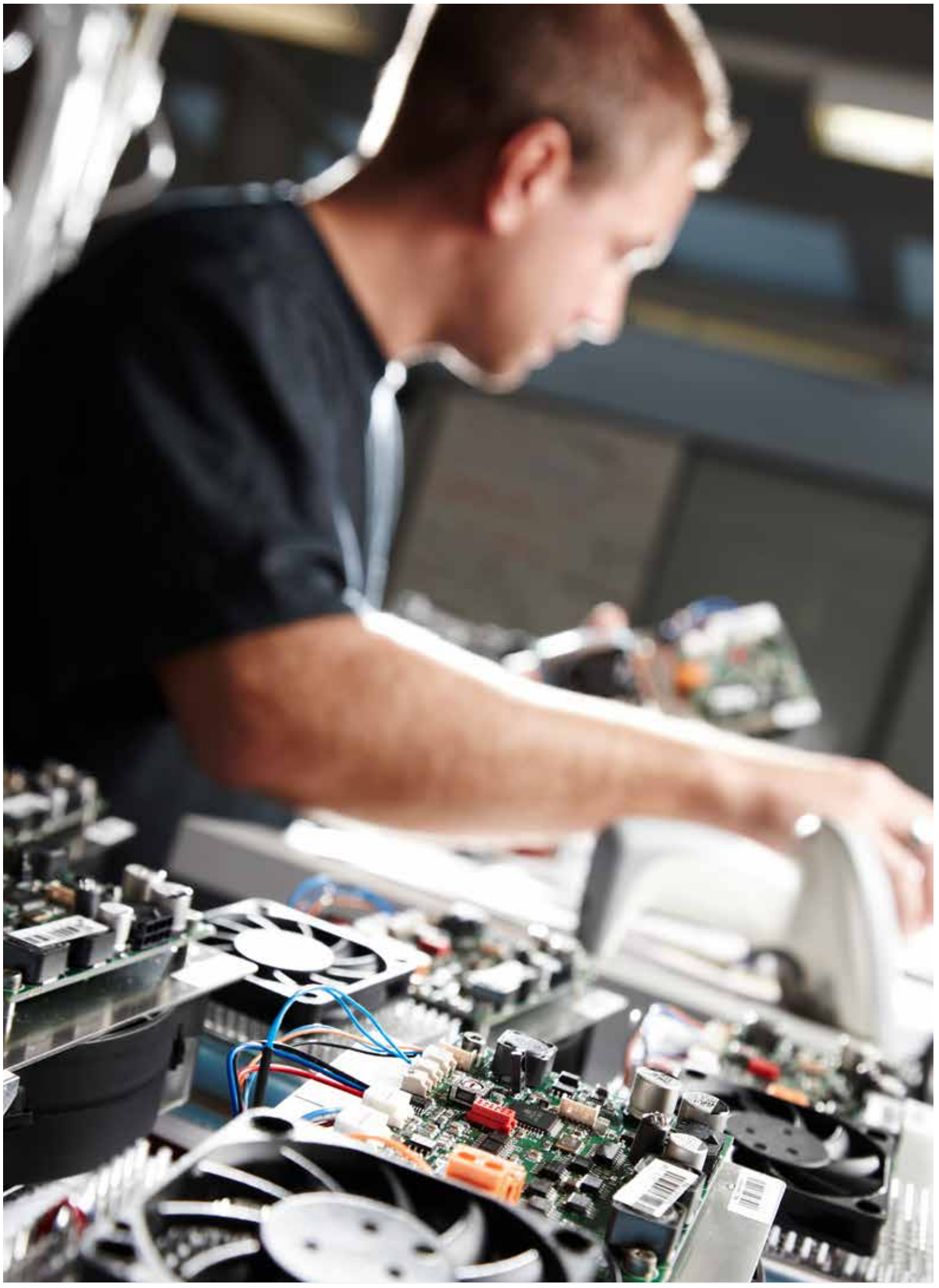
Har I en nedskrevet plan for at arbejde med cirkulær økonomi i jeres virksomhed?

Figuren viser andelen af små- og mellemstore virksomheder, der enten har en nedskrevet plan for at arbejde med cirkulær økonomi, er ved at udarbejde en plan eller ikke har en nedskrevet plan. Figuren omhandler kun svar fra virksomheder, der arbejder med mindst 1 cirkulært område. Svar fra 728 virksomheder. Data indsamlet august-september 2019.

Kilde: Region Syddanmark

Hvad motiverer til at arbejde med cirkulær økonomi?

Godt hver tredje virksomhed, der arbejder med områder inden for cirkulær økonomi, angiver at de hovedsageligt er motiveret af et ønske om at reducere deres miljøbelastning.

Mange virksomheder motiveres også af de økonomiske gevinster, der kan hentes i den cirkulære omstilling. 25 pct. af de virksomheder, der arbejder med områder inden for cirkulær økonomi, gør det for at sænke deres omkostninger.

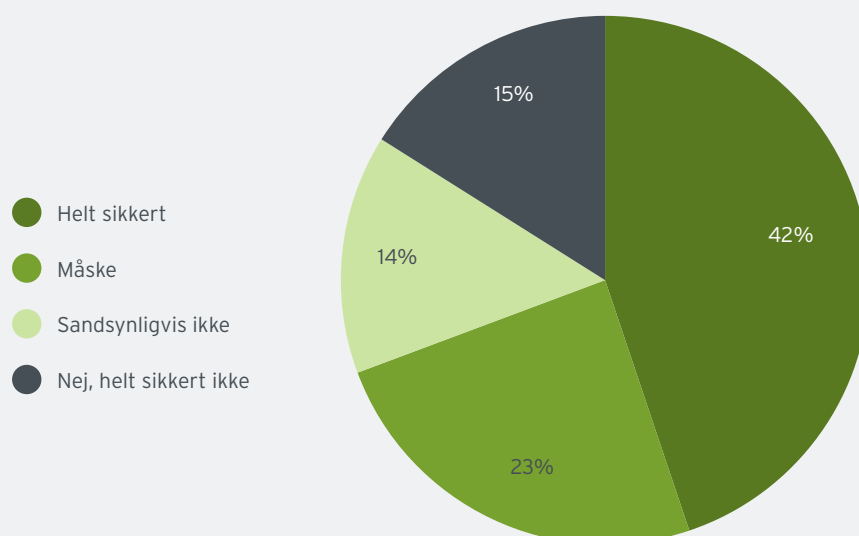
Ser man på hvilke fordele, virksomhederne har oplevet ved at arbejde med cirkulær økonomi, svarer 62 pct., at det har rustet dem bedre til fremtiden inden for bæredygtighed. Fremtiden er grøn, så jo hurtigere man kommer med, jo bedre.

Flere virksomheder ser også en økonomisk fordel i at arbejde med genanvendte materialer. Blandt de virksomheder, der bruger genanvendte materialer i deres produktion, mener 17 pct., at det i høj grad giver en økonomisk fordel - en fordobling fra de 8 pct., der svarede på tilsvarende spørgsmål i 2015.

42 pct. af de virksomheder, der arbejder med områder inden for cirkulær økonomi, planlægger at arbejde endnu mere cirkulært inden for de næste 2 år. Undersøgelsen indikerer således også, at der er momentum og udviklingspotentiale i den cirkulære omstilling i Syddanmark.

Mange syddanske virksomheder vil arbejde endnu mere cirkulært

Planlægger virksomheden at arbejde mere med cirkulær økonomi inden for de næste 2 år?

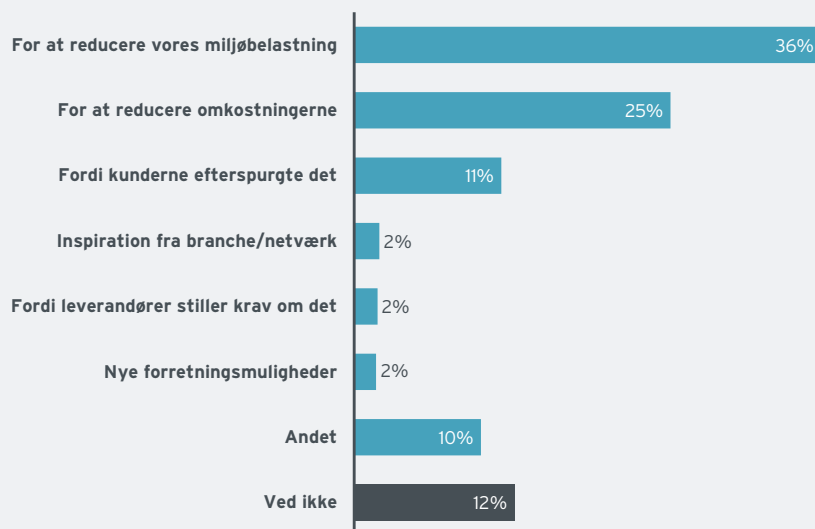

Figuren viser, i hvilken grad de små- og mellemstore virksomheder i Syddanmark planlægger at arbejde mere med cirkulær økonomi inden for de næste to år. Figuren omhandler kun svar fra virksomheder, der arbejder med mindst 1 cirkulært område. Svar fra 728 virksomheder. Data indsamlet august-september 2019.

Kilde: Region Syddanmark

Virksomhederne motiveres af både miljøhensyn og økonomi

Hvad er den primære årsag til, at virksomheden arbejder med cirkulær økonomi?

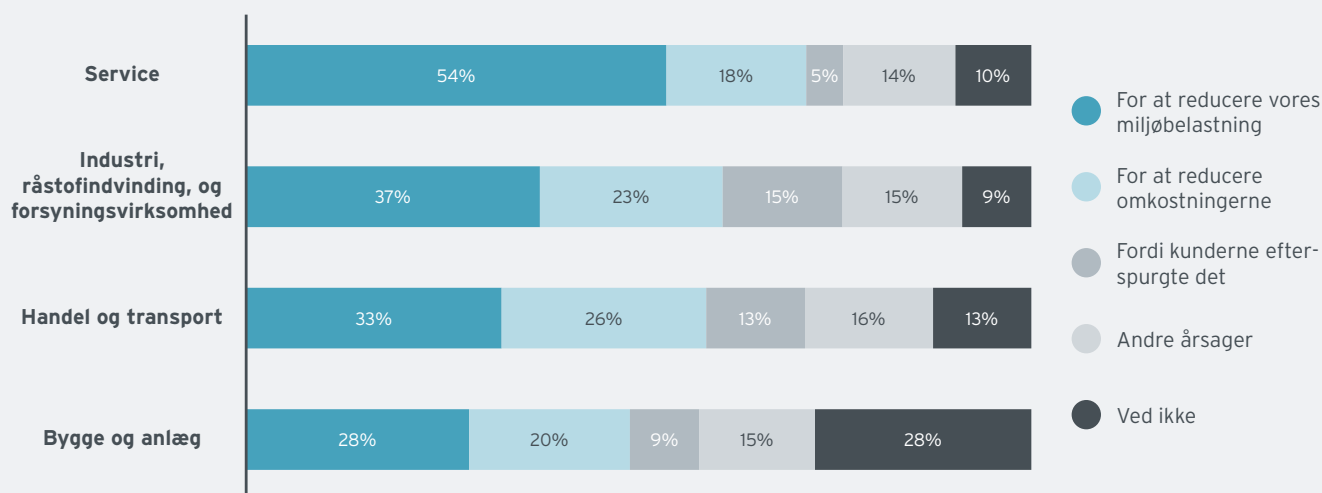

Figuren viser virksomhedernes primære årsag til at arbejde med cirkulær økonomi. Figuren omhandler kun svar fra virksomheder, der arbejder med mindst 1 cirkulært område. Svar fra 728 virksomheder. Data indsamlet august-september 2019.

Kilde: Region Syddanmark

Miljøhensyn fylder særligt meget i servicesektoren

Hvad er den primære årsag til, at virksomheden arbejder med cirkulær økonomi?

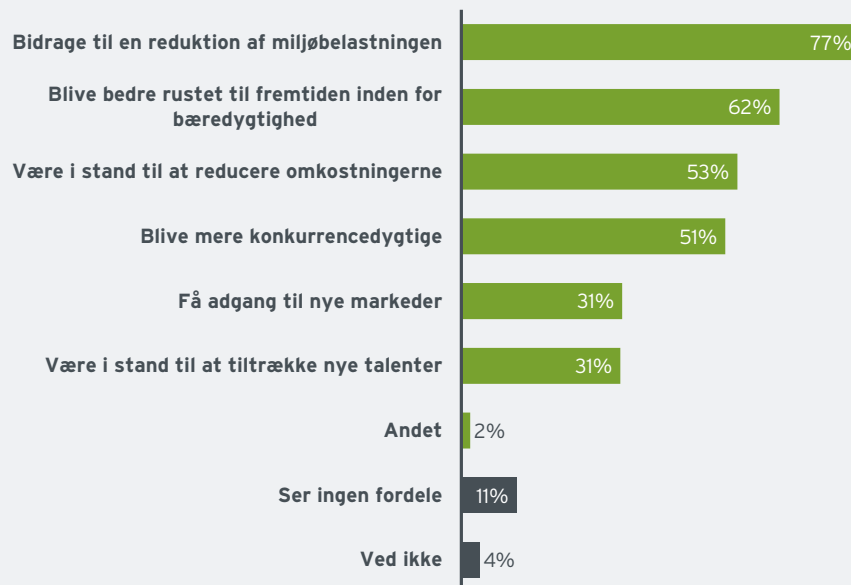

Figuren viser virksomhedernes primære årsag til at arbejde med cirkulær økonomi, fordelt på deres branche. Kategorien "Andre årsager" dækker over alle årsager med mindre end 5 pct. af besvarelserne samt kategorien "Andet". De primære erhverv er udeladt grundet for få besvarelser. Figuren omhandler kun svar fra virksomheder, der arbejder med mindst 1 cirkulært område. Svar fra 698 virksomheder: 209 i industri-, råstofvindning og forsyningsvirksomhed, 274 i handel og transport, 113 i service, og 102 i bygge og anlæg. Data indsamlet august-september 2019.

Kilde: Region Syddanmark

Virksomhederne ser mange forskellige fordele i den cirkulære omstilling

Hvilke fordele ser du for virksomheden ved at anvende cirkulær økonomi? Vil I...

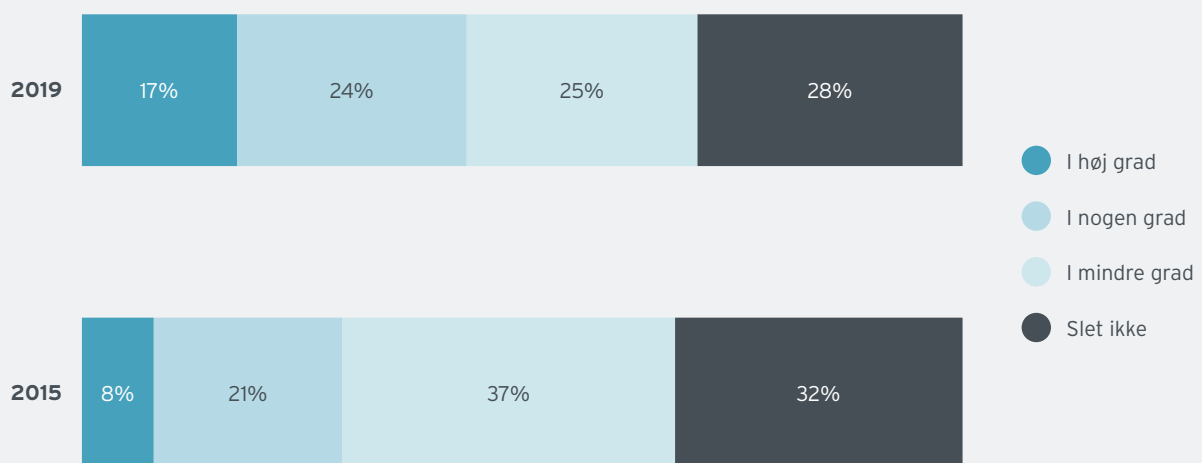

Figuren viser, hvilke fordele virksomhederne ser ved at arbejde med cirkulær økonomi. Flere svar muligt. Figuren omhandler kun svar fra virksomheder, der arbejder med mindst 1 cirkulært område. Svar fra 728 virksomheder. Data indsamlet august-september 2019.

Kilde: Region Syddanmark

Flere virksomheder ser en økonomisk fordel i genanvendelse

I hvilken grad har virksomheden en økonomisk fordel ved at bruge genanvendte materialer?

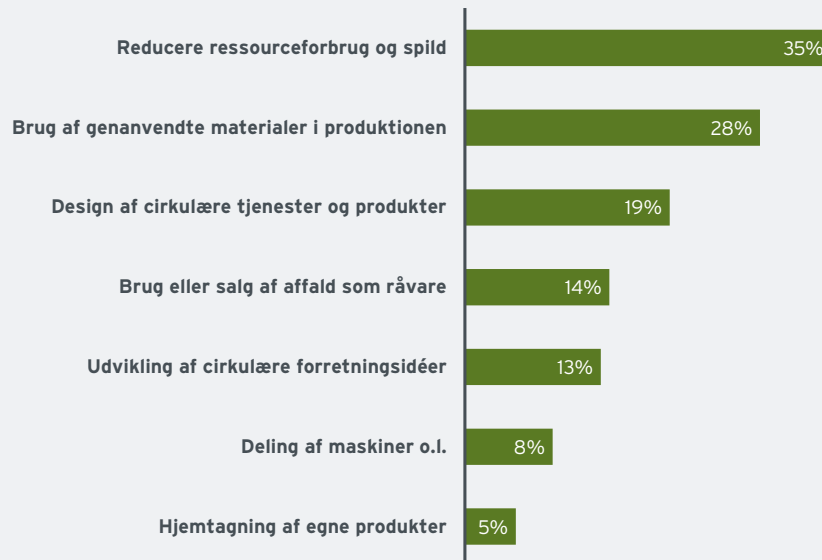

Figuren viser, i hvilken grad virksomhederne ser en økonomisk fordel i at arbejde med cirkulær økonomi. Figuren omhandler kun svar fra virksomheder, der "I høj grad", "I nogen grad" eller "I mindre grad" arbejder med genanvendte materialer i deres produktion. Svar fra 405 virksomheder i 2019 og 452 virksomheder i 2015. Data for 2019 indsamlet august-september 2019. Data for 2015 er indhentet af Region Syddanmark som led i en tidligere undersøgelse i august-september 2015.

Kilde: Region Syddanmark

Flere vil arbejde med genanvendelse og reducere af spild

Andelen af virksomheder, der ikke arbejder med de viste områder, men som planlægger at gøre det inden for de næste 2 år

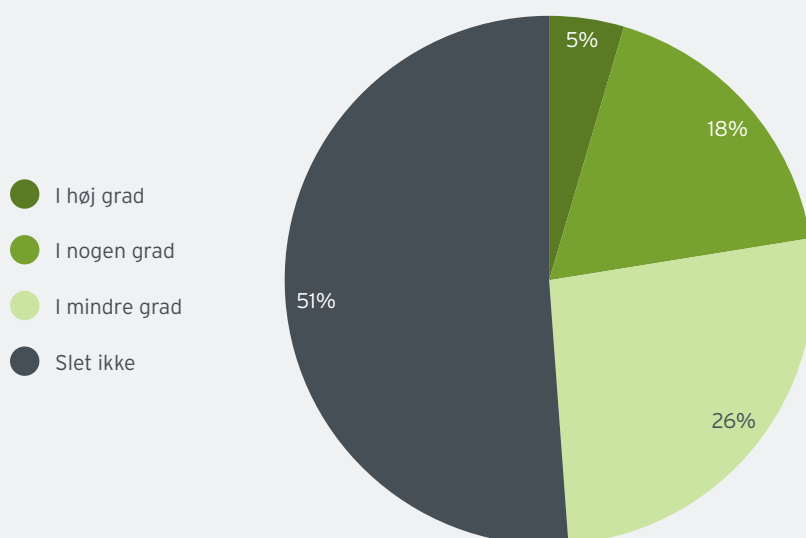

Figuren viser andelen af virksomheder, der kun i mindre grad eller slet ikke arbejder med de viste områder, men som planlægger at arbejde meget med dem inden for de næste 2 år. Antal svar varierer fra område til område. Data indsamlet august-september 2019.

Kilde: Region Syddanmark

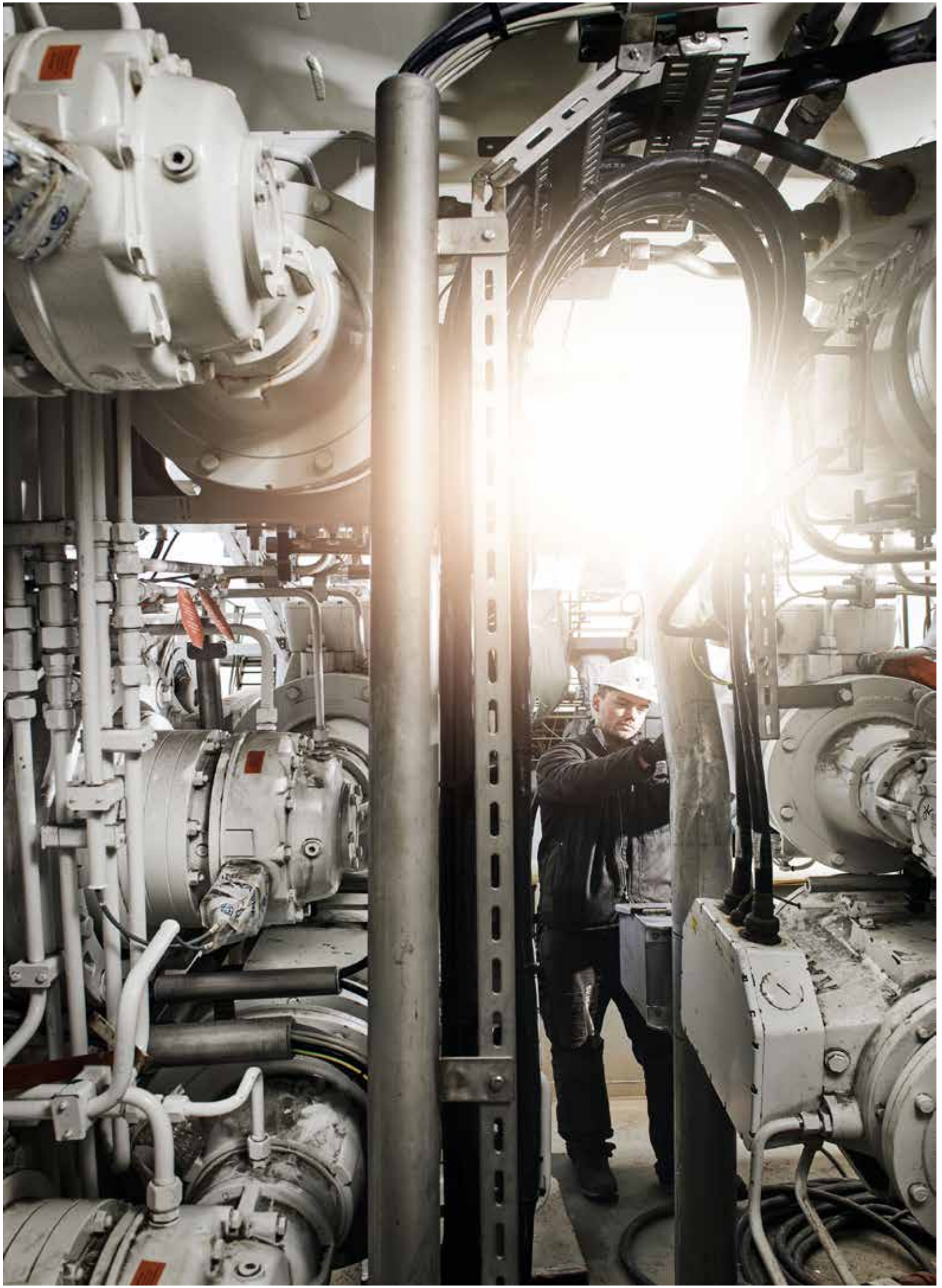
Halvdelen af de syddanske SMV'er kender ikke FN's verdensmål

I hvilken grad har du kendskab til FN's verdensmål for bæredygtig udvikling?

Figuren viser, i hvilken grad de små- og mellemstore virksomheder i Syddanmark kender til FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. Svar fra 907 virksomheder. Data indsamlet august-september 2019.

Kilde: Region Syddanmark

Metode

Analysen er baseret på data fra et repræsentativt panel bestående af ca. 900 direktører fra små- og mellemstore virksomheder med hovedsæde i Region Syddanmark. Panelet er sammensat, så det er repræsentativt i forhold til de virksomheder, der er i hele Syddanmark med hensyn til størrelse, branche og geografi. Panelet omfatter kun private virksomheder.

Små- og mellemstore virksomheder defineres som virksomheder med mellem 10-250 medarbejdere.

Undersøgelsen er udformet af Region Syddanmark i samarbejde med Jysk Analyse.

Spørgerammen er blevet pilottestet forud for igangsættelse. Dataindsamling er foregået som telefoninterviews og har fundet sted i perioden august-september 2019.

Der er foretaget en vejning af datamaterialet i forhold til virksomhedsstørrelse og branchesammensætningen på regionsniveau, således at datagrundlaget er repræsentativt for Region Syddanmark.

Brancheinddeling

I undersøgelsen er virksomhederne inddelt i 4 hovedgrupper, der afspejler deres branche-tilhørsforhold på det mest generelle niveau.

Hoved-grupperne er baseret på 10-grupperingen af Dansk Branchekode 2007 (DB07).

For at skabe et klarere billede er 6 kategorier fra 10-grupperingen blevet samlet til én hovedgruppe kaldet "Service". Det drejer sig om følgende kategorier i DB07:

- Information og kommunikation
- Finansiering og forsikring
- Ejendomshandel og udlejning
- Erhvervsservice
- Offentlig administration, undervisning og sundhed
- Kultur, fritid og anden service

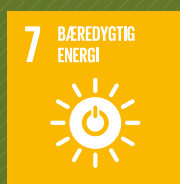
Cirkulære områder

I undersøgelsen er der spurgt ind til, om virksomhederne arbejder med 8 områder inden for cirkulær økonomi. Disse spørgsmål blev stillet på en 4-punkt Likert-skala, der går fra "Slet ikke", "I mindre grad", "I nogen grad" til "I høj grad".

En virksomhed siges at arbejde med et område, hvis den "I høj grad" eller "I nogen grad" arbejder med det i deres hverdag.

Spørgsmålsformuleringen for hvert område kan ses fornedent.

Cirkulært område	Spørgsmålsformulering
Reducering af virksomhedens ressourceforbrug og spild	<i>I hvilken grad arbejder virksomheden med at reducere brugen af materialer, råstoffer, spild eller affaldsmængder?</i>
Brug af genanvendte materialer i produktionen	<i>I hvilken grad arbejder virksomheden med at bruge genanvendte materialer i produktionen?</i>
Brug af affald som en råvare eller salg af virksomhedens affald til andre	<i>I hvilken grad arbejder virksomheden med at bruge andre virksomheders affald som råvarer eller afsætte virksomhedens eget affald som råvarer?</i>
Design af cirkulære tjenester og produkter	<i>I hvilken grad arbejder virksomheden med at tænke reparation, opgradering, genanvendelse og genbrug ind, når I designer tjenesteydelser eller produkter?</i>
Udvikling af cirkulære forretningsidéer	<i>I hvilken grad arbejder virksomheden med forretningsidéer der understøtter cirkulær økonomi, fx gennem reparation eller salg af tjenesteydelser frem for nye produkter?</i>
Deling af virksomhedens maskiner og lignende	<i>I hvilken grad deler virksomheden maskiner eller andet med andre virksomheder?</i>
Hjemtagning af virksomhedens egne produkter	<i>I hvilken grad arbejder virksomheden med hjemtagning af egne produkter, fx på grund af producentansvar?</i>
Andre cirkulære indsatsområder	<i>Har virksomheden andre indsatsområder inden for cirkulær økonomi end de nævnte?</i>

Regionale mål for grøn omstilling, klima og ressourcer

- Nedbringe udledningen af CO₂ og andre klimagasser i Region Syddanmark
- Omstilling til mere cirkulær økonomi med mere effektiv brug af ressourcer, herunder råstoffer
- Mindske negative konsekvenser ved forhøjede vandstande og ekstremvejr

Regional Udvikling
Damhaven 12
7100 Vejle